

BOBOVAC

LIST VAREŠKIH HRVATA

GODINA XXXI. • BROJ 363 • OŽUJAK 2025.

Cijena 2 KM • Za inozemstvo 2 €

ISSN 1512-813X

9 771512 813006

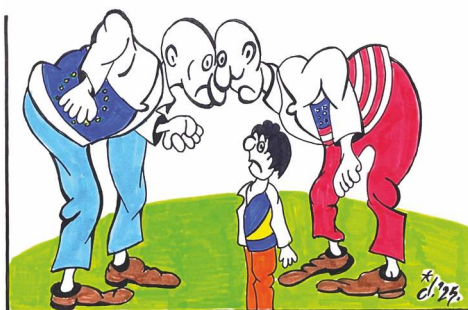
"Europska unija nije formirana da bi nekoga zeznula. Upravo suprotno. Osnovana je da održi mir, izgradi poštovanje među našim narodima, stvori slobodnu i poštenu trgovinu i ojača naše transatlantsko prijateljstvo. Tako jednostavno", odvratio je premijer Poljske **Donald Tusk** američkom predsjedniku, svom imenjak **Donaldu Trumpu**.

Američki predsjednik prethodno je govorio o potrebi usvajanja carina za zemlje EU-a ističući kako je, po njemu, EU osnovana s ciljem narušavanja američke ekonomske snage i moći. "Volim europske zemlje. Gledajte, budimo iskreni. Europska unija je formirana da zezne Sjedinjene Američke Države. To je svrha toga i oni su to dobro uradili", rekao je Donald Trump.

Otkako je preuzeo predsjedničku funkciju gotovo nije bilo dana u kome Trump i njegov glavni pobočnik **Elon Musk** nisu zapanjili planetu nekom šokantnom objavom ili potezom. Ideje im sežu dotle da iseje Palestince iz razorenog pojasa Gaze i naprave mondenu rivijeru na tom području. U kompjutorskoj simulaciji prikazali su svijetu kako bi to navodno izgledalo, ne propuštajući priliku i sebe ubaciti u kadar. Narcisoidni Trump je sebe predstavio idolatrijski a Musk sebe kao gurman, a svijet se zgrozio do koje mjere ide njihova neobazrivost.

Uglavnom, postaje svima jasno koliko je svjetski poredak uzdrman. Amerika kakvu smo poznavali, makar nerijetko znala pretjerati, održavala je ravnotežu i, osim nje same, nije baš mogao raditi u svijetu što je tko htio. Trump je to okrenuo naglavačke i ustremio se sa svojim carinama i raznim provokacijama na ključne saveznike, zemlje razvijenog Zapada kojima najednom postaje prioritarno ulagati u jačanje vlastite obrambene moći jer Trump pod upitnik stavlja čak i NATO savez.

List The Economist o tome piše: "Dosadašnji odgovor EU-a je povlačenje u defanzivan stav. Nakon MAGA naleta, grupa europskih lidera se žurno sastala u Parizu (sredinom veljače), ali su jedino

Između dva broja

uspjeli ogoliti svoje razlike. Tri godine nakon ruske invazije na Ukrajinu, Europa još uvijek nije značajno povećala vojnu potrošnju. Zarobljena je u zastarjelom svjetonazoru multilateralnih ugovora i zajedničkih vrijednosti."

Kakav rusvaj ostavlja Trumpova nepredvidljivost i brzopotezna politika za koju se nitko ne stiče pripremiti vidjeli smo na primjeru povlačenja veleposlanika SAD-a iz BiH. **Michael Murphy** je, naravno, bio neprikosnovena figura u bh. protektoratu, a otišao je na zrakoplov za SAD diskretno i neslavno poput onih diplomata koji, vozeći pijani, pregaze nekog lokalca i onda ih matična država pod imunitetom izvuče pa pošalje u neku drugu misiju. Zatim se počelo rumoriti da će Trumpova diplomacija imati samo jedno veleposlanstvo za cijeli Balkan i to u Beogradu. Još se ne zna kako će to završiti, ali se zna da za klimavu BiH novonastalo stanje nije dobro.

Izbjegavajući reforme i uvođenje bilo kakva reda u ovu nazovidržavu mutni bh. političari uspjeli su je održati na dovoljnoj distanci od Unije, ali ni sama Europa nije se pretrgla da nas zove u kuću. Sada kad se EU debelo zabavila sobom, a Trump nastupa kao slon u staklari, što je preostalo? Moljakanje iz Sarajeva da se BiH ne zapostavlja...!? Tragedija nositelja vlasti u BiH je što nikad neće odrasti u dovoljnoj mjeri da probleme u svojoj kući rješavaju sami i što svaka strana samo gleda kako će što bolje nasamariti onu

drugu ili treću. Pritom je svima razvoj i boljitak društva najmanje važan. Situacija je dovedena dotle da se čak i prije ovog Trumpovog proizvođenja kaosa često uzimalo u usta riječ rat. Procjene su ipak da su tri etničke zajednice u BiH, srećom, i tome nedorasle. Mnogobrojni radno i ratnosposobni već su migrirali iz zemlje, a forumski huškači nisu sposobni za drugo osim biti dobri pljuvači. Da sutra doista trebaju dobiti ratni raspored takvi bi tražili da ih se ne šalje nekamo gdje ne bi imali wi-fi.

Politički poganluci, što je mazohistično ali nažalost istinito, neupitno prolaze kod publike koju se zove narodom. U susjednoj Srbiji već mjesecima se održavaju masovni studentski i građanski prosvjedi protiv korumpiranog sustava vlasti. U susjednoj Hrvatskoj bilježi se uspješan građanski bojkot trgovačkih lanaca zbog suludih poskupljenja. U BiH, osim što malo svijesti pokazuju u Zenici, nitko ne nalazi razloga pobuniti se protiv drske i lopovske vlasti, a i prepisani bojkot trgovina petkom potrošači u BiH su sabotirali. Takav mentalni sklop modernog, internetski obaviještenog Bosanca i Hercegovca ni Nadrealisti nisu predviđjeli i svjedoci smo da nečasni ljudi u strukturama vlasti mirne duše nastavljaju nanositi štetu ljubljenoj zemlji i društvu, te pljačkati građane kad su već toliko spremni da na to pristaju i šute.

O našem gradu govori se ili piše uglavnom u kontekstu rudnika. Ali, kako stvari stoje, za godinu ili dvije neće se govoriti o rudniku u jedini nego o rudnicima u Varešu, budući da se iz kompanije povremeno provlače izjave o dodatnim nalazištima minerala na Droškovcu i na području Brgula. Potvrda tome dolazi i u vidu najava o proširenju prerađivačkih kapaciteta za više od 60 posto, čime će se – zaključuju oni koji tu vijest donose – vareški rudnik/rudnici srebra svrstati među vodeće u svijetu. U lokalnoj zajednici takve vijesti prolaze nezapaženo i nema naznake da itko pristupa razmatranju što to donosi i kako će se dalje reflektirati na život.

B

IZ ŽUPNIH MATICA

VAREŠ Umrli: Franjo Jarčević (1949.), Anto Šola (1934.), Terezija Kevešević rođ. Miletović (1943.), Štefko Mirčić (1961.), Blaženka Piljić rođ. Kličić (1942.), Ranka Bogeljić rođ. Josipović (1954.), Vlatko Andrijević (1929.), Jelena Zlobec rođ. Dursun (1941.), Krešimir Vidović (1942.).

Tiskanje ovog broja financirali su braća **Mladen i Zdravko Radoš**.
U ime redakcije lista srdačno zahvaljujemo!

Na naslovnici: buđenje proljeća (ljekovita jetrenka) – Foto: **Č. Omerhodžić**

POTPORA LISTU "BOBOVAC"

N. N., Vareš – 50 KM,
dr. Krešimir Mlivočević, Njemačka – 50 €.

Hvala lijepa!

Najava ulaganja u regionalne ceste

Općinski načelnik **Zdravko Marošević** primio je 24. veljače dužnosnike iz Zeničko-dobojskog kantona. U posjetu su bili: ministar za prostorno uređenje, promet i komunikacije **Adnan Šabani**, ministrica financija **Dženana Čišija**, direktor Kantonalne uprave Civilne zaštite **Džavid Aličić** i direktor Kantonalne direkcije robnih rezervi **Zoran Martinović**. Na sastanku se razgovaralo o ulaganju u putnu infrastrukturu i o zaštiti planine Zvijezde. Ministar Šabani prenio je načelniku informaciju da će Kanton u narednom razdoblju na područje općine Vareš uložiti 1,3 milijuna KM u putnu infrastrukturu. "Od tih sredstava, oko pola miliona KM uložiti ćemo na popravku regionalnog puta Breza – Vareš, na samom početku općine Vareš, drugi dio također oko pola miliona KM vezan je za dionicu Pogar – Luke jer smo za ovaj dio malo kasnili prošle godine zbog projektne dokumentacije, zatim stotinjak hiljada planirano je na dionicu kroz Podlugove i Brezu na modernizaciju puta, a ostatak sredstava ćemo uložiti na preostale dijelove regionalnih puteva u općini Vareš".

Informacije s ovoga sastanka posebno su osluškivali u MZ Vijaka koja je nedavno predala peticiju s oko 600 potpisa i zahtjevom da se rješava makadam na regionalnoj cesti kroz to područje. Pridodali su i pismo podrške iz MZ Careva Čuprija kojoj bi također bio od značaja asfaltiran put prema Varešu. Ostaje im nadati se da je pod "preostalim dijelovima regionalnih puteva" ministar Šabani mislio na njih, iako Vijaka u izjavama sa sastanka nije spomenuta. Spomenuto je međutim da će iz Općine Vareš biti upućen zahtjev nadležnima u Federaciji da najkraći pravac od Vareša do Olova preko Očevije i Križevića ponovno bude proglašen regionalnim, čime bi ga Kanton preuzeo u održavanje. Ministar Šabani je najavio i "novinu na regionalnoj cesti kroz gradsko područje Vareša, na dužini od jednog kilometra, u smislu da će dio zimskog održavanja na tom dijelu biti prepušten JKP-u Vareš, uz sufinansiranje iz Kantona".

Probleme u svezi regionalnih cesta na području Vareša mi smo potencirali u prošlom broju "Bobovca" kada smo na pitanja poslana Direkciji za ceste ZDK-a dobili odgovore od njezina direktora **Nandina Škrbića**, a njega, iako najpoznatijeg, na ovom sastanku u Varešu nije bilo.

Zaštićeno područje planine Zvijezde

Na sjednici Skupštine Zeničko-dobojskog kantona održanoj 25. veljače 2025. jednoglasno je usvojen Zakon o proglašenju Zaštićenog područja planine Zvijezde u općini Vareš, kojim će biti obuhvaćeno oko 7.000 hektara.

Stručna savjetnica za zaštitu okoliša u Kantonalnom zavodu za urbanizam i prostorno planiranje **Erna Čizmić**, ujedno i članica Radne grupe koja je izradila spomenuti zakon, u izjavi za ZE TV kazala je da se radi o području koje obuhvaća 8 spomenika prirode (geomorfoloških, botaničkih i dendroloških), dodavši da imati sva ta bogatstva na prostoru jedne općine zaista predstavlja rijetkost.

"Mislim da svi trebamo biti ponosni: mi, koji smo bili članovi Radne grupe, na čelu s našim ministrom (**Adnan Šabani**), bez kojeg ovo ne bi bilo moguće, kao i svi aktivisti iz nevladinih

organizacija koji su godinama davali ogroman doprinos kako bi ova priča imala, konačno, sretan kraj." Također je apostrofirala pozitivnu ulogu načelnika općine Vareš **Zdravka Maroševića** koji je "svih godina koliko je trajala agonija oko ovoga, zbog raznih političkih opstrukcija i odugovlačenja, pružao maksimalnu podršku".

"Usvajanjem ovog zakona zaokružen je pravni okvir, a obuhvat zaštićenog područja planine Zvijezde ucrtan je u granice Prostornog plana općine Vareš", podcrtala je Čizmić.

Dvije sjednice Općinskog vijeća

Općinsko vijeće Vareš održalo je 28. veljače 2025. godine dvije sjednice; najprije svečanu u povodu Dana nezavisnosti BiH, a potom redovitu 4. sjednicu s 8 točaka na dnevnom redu.

Na svečanoj su se prigodno obratili predsjedatelj Općinskog vijeća **Malik Rizvanović** i općinski načelnik **Zdravko Marošević**. Načelnik je istaknuo da vrijeme u kojem živimo, obilježeno političkim divljanjem kako na globalnom tako i na domaćem planu, predstavlja ozbiljan izazov, ali se složio s predsjedateljem da lokalna zajednica u Varešu ostaje prisebna.

Na radnoj sjednici pod prvom je točkom naširoko razmatrana Informacija o radu Policijske stanice Vareš s ocjenom stanja sigurnosti za 2024. godinu. Vijećnici su imali primjedaba na rad policije koji se, po njima, čini napadnim. Pod time su potencirali prečeste kontrole vozača, i lokalnih a pogotovu onih iz inozemstva, selektivno kažnjavanje za nepropisno parkiranje, a s druge strane nekažnjavanje za nanošenje blata na javne ceste itd. Zamjenica komandira Policijske stanice Vareš **Vesna Lukić** pružala je odgovore na postavljena pitanja, no ne dajući dovesti u pitanje razložnost bilo kojeg policijskog postupanja. Kazala je također da je bilo kontrola iznošenja blata na javne ceste, ali da u vrijeme vršenih kontrola nije uočeno takvih prekršaja, no u Vijeću se i dalje čulo mrmorenje da je to nemoguće jer kamioni koji obavljaju transport za kompaniju Adriatic Metals BH prometuju neprestano i odreda su blatnjavi, kao i šumski uostalom. Izvješće je usvojeno i nije se stekao dojam da su vijećnici ishodili željene korekcije u načinu rada prometne policije.

Na kraju sjednice usvojen je zaključak da se predstavnici Općinskog vijeća sastanu s predstavnicima kompanije Adriatic Metals BH i predstavnicima mjesnih zajednica Pržići, Daštansko i Mir. Iz tih je mjesnih zajednica naime došao zahtjev Vijeću da zakaže izvanredno zasjedanje na kome bi se razmatralo pitanje odlaganja flotacijske jalovine na bivšem kopu Veovača, kao i stanje na prometnici od Vareša prema Pržićima i Daštanskom. Kolegij Vijeća je procijenio da takve sjednice ne donose baš očekivanih rezultata, pa će se problematika pokušati raspraviti na trilateralnom sastanku. Vijećnik **Igor Hinger** založio se da se na dnevni red tog sastanka s kompanijom također uvrste problemi koje s transportima kompanije imaju i žitelji na području Vijake, ali je Vijeće sugeriralo neka iz MZ Vijaka bude poslan istovjetan zahtjev pa da se i s njima organizira sastanak. Iako kompanija već ima Odbor za suradnju s lokalnom zajednicom očito je da taj odbor više služi informiranju nego rješavanju problema.

B

Proizvodnja i trgovina
modnih tkanina i
modne konfekcije

71330 Vareš | ul. Zvijezda 25 (poslovna zgrada Bobovac)
tel./fax: 032 849 300 | e-mail: info@profitex.ba
www.profitex.ba

Donacija – Za pučku kuhinju u Varešu od dr. Krešimira Mlivončića – 100 eura.

Transporti kompanije kroz Vreš

Čekajući komisiju

M- Marijanović

Prošlog mjeseca portal Naratorium.ba objavio je ažurirane količine iskopa-
nih minerala na Rupicama iznad Bo-
rovice, odnosno ekstrahiranih u postro-
jenjima Adriatic Metalsa BH na Tisovcima
kod Vreša. Spomenuti portal u prezenti-
ranju podataka podsjeća da su oni javno
dostupni na službenoj stranici kompani-
je, ali ispostavilo se da ti podaci nisu za-
nimljivi niti važni kako resornim mini-
starstvima tako i vladama u ZDK-u i Fede-
raciji BiH. A trebali bi biti iz razloga što je i
dalje otvoreno pitanje povećanja konce-
sijske naknade. Naime, godinu je dana
stara vijest da su se u sjedištu Vlade ZDK-a
sastali nadležni kantonalni dužnosnici i
predstavnici kompanije (u veljači 2024.) i
poručili da će formirati komisiju koja će
utvrditi "pravedniju naknadu". Mada riječ
pravedniju zvuči pomalo cinično jer se
može tumačiti da koncesijska naknada ni
nakon toga neće biti posve adekvatna.
Neizlječiva je praksa na našim prostorima
po kojoj se veli "kad nešto ne želiš riješiti,
samo formiraj komisiju", ali ovdje se nije
otišlo dalje od najave formiranja. Na prvu
obljetnicu tog obećanja, dakle prije mje-
sec dana, obratili smo se kabinetu kanto-
nalnog premijera s upitom kada će biti
formirana ta komisija, a isti je upit još
prije poslao i spomenuti portal. Ni mi, a
kako smo pročitali ni Naratorium nije
dobio nikakav odgovor niti izgovor. Pre-
mijer ZDK-a Nezir Pivić (SDA), unatoč
vlastitim najavama da će povećanje konce-
sijske naknade značiti i veći dotok sred-
stava u kantonalnu kasu, nije se dalje
zauzeo da time dopuni proračun ZDK-a, a
najavljene povećane prihode posljedično

iz mjeseca u mjesec gubi i vareški općinski
proračun, kojemu inače pripada 70 posto.

U "Bobovcu" broj 361 prenijeli smo
koliko je čega ekstrahirano u trećem trom-
mesečju prošle godine, a u svrhu konti-
nuiranog praćenja sada donosimo i poda-
tke za zadnje tromjesečje 2024., odnosno
zbirno za oba tromjesečja. Ekstrakcija
srebra s 3,3 tone porasla je na 13,6 tona
(ili 481.245 unci), a ekstrakcija zlata s
25,3 kg na oko 112 kg (ili 3.961 unca).
Porasla je i ekstrakcija cinka s 1.016 na
3.226 tona, kao i olova sa 640 na 2.240
tona. O bakru za zadnje tromjesečje 2024.
nema prikazanih podataka. Naratorium
se bavio i izračunom tržišne vrijednosti
ekstrahiranih minerala te naveo: "Iako
nemamo sve brojke, jasno je da je konce-
sija niža od jedan posto, što je ispod
najgorih neokolonijalnih praksi."

Prije dva broja podsjećali smo i na
izjave iz vrha kompanije da zlato i bakar
postoje samo u tragovima i da nisu ispla-
tivi. Na svoj je način to analizirao i Nara-
torium, te u tekstu navodi: "Zanimljivo je
sagledati kako se vremenom mijenjala
karakterizacija ovog rudnika. Prvo se go-
vorilo o rudniku cinka, olova, barita i pra-
tećih metala, a kasnije je dodano i srebro u
opis. Kod nas se u javnosti još uvijek kor-
isti ovaj opis, čime se kamuflira njegova
stvarna priroda. Tako se barit, na primjer,
uopće ne ekstrahira iz rude zbog neispla-
tivosti prerade, nego se odlaže s ostalom
jalovinom. Na engleskom jeziku iz Adriatic-
a uvijek pišu kao o Vreš Silver Operation.
Iz predloženih podataka o ekstrakciji jasno
je da je srebro (pa i zlato) najvredniji
resurs na kojem je fokus ove 'operacije'. A
'prateći metali' su zapravo plemeniti
metali koji donose najveći profit."

S druge strane poslovni portal Indika-
tor.ba objavio je nedavno da Adriatic
Metals BH prikuplja 50 milijuna USD za
nove investicije u Vrešu, a sredstva će se
koristiti za podršku rastu proizvodnje u
rudniku Rupice i proširenje pogona za
preradu. Generalna direktorica Adriatic
Metalsa Laura Tyler o tome je rekla:
"Plasman od 50 miliona dolara osigurava
ključne dugoročne stavke i omogućuje
nam da ubrzamo širenje i postignemo cilj
od 1,3 miliona tona godišnje do 2027.
Dodatno, sredstva će pomoći smanjiti
rizik tekućeg povećanja, s punom stopom
propusnosti od 0,8 milijuna tona koja se
očekuje u drugoj polovici 2025."

Indikator.ba zaključuje: "Očekuje se
da će ovo proširenje kapaciteta od 63%, u
kombinaciji s većom proizvodnjom rud-
nika, omogućiti kompaniji da proizvodi
više od 20 miliona unci ekvivalenta
srebra (AgEq) godišnje, pozicionirajući
pogon u Vrešu među najveće primarne
proizvođače srebra na svijetu".

Kompanija Adriatic Metals BH inici-
rala je redovni tromjesečni sastanak
Odbora za suradnju s lokalnom zajedni-
com u Vrešu, koji je održan 27. veljače.
Članove ovog tijela pozdravio je novi izvr-
šni direktor i generalni menadžer za odr-
živost i optimizaciju poslovanja Benjamin
Huxtable. Dakle, doskorašnji izvršni
direktor Dino Busuladžić, kao i njegovi
prethodnici, a što već postaje simptoma-
tično, nije se dugo zadržao na toj poziciji.
Kompanija je na sastanku izvijestila da je
u tijeku proširenje istražnih radova na
lokalitetu Droškovca kao i u okolici sela
Brgule. Članovi odbora postavljali su pita-
nja vezana za informacije o odlaganju
jalovine na Veovači, izgradnji kružnog
toka kod Centralne radionice, održavanju
i čišćenju cesta od blata itd. Neke od
očekivanih odgovora, rečeno im je, dobit
će u pisanoj formi.

U međuvremenu na Tisovcima i Prži-
ćima raste nezadovoljstvo zbog pripreme
odlaganja flotacijske jalovine jer stanov-
ništvo sumnja da će to uključuje i toksični
otpad. Deponija se već uveliko priprema
na području bivšeg rudnika Veovača. O
tome je polovicom veljače prilog snimila
državna televizija BHT1, ali za razliku od
stanovnika, iz kompanije nitko nije stao
pred kameru. Stanovnici su jasno najavili
da će se posebno suprostaviti eventual-
nom transportu jalovine kroz središte
Pržića. O tome se još ne zna pouzdano, ali
se zna da je prvotno planirana trasa ceste
(koja bi do deponije vodila ispod sela)
naišla na zapreku jer se radi o državnom
zemljištu, a nad kojim je na snazi zabrana
raspolaganja od strane OHR-a. **B**

Vareška skijašica na Svjetskom prvenstvu!

Na Ravnoj planini kod Pala od 4. do 6. veljače 2025. održano je juniorsko prvenstvo BiH u slalomu i veleslalomu na kojemu je dominirala vareška skijaška nada Ina Likić (2006.). Osvojivši naslov juniorske državne prvakinja u obje te discipline, dobila je priliku kao reprezentativka BiH sudjelovati i na Svjetskom prvenstvu u alpskom skijanju održanom od 4. do 16. veljače u austrijskom Saalbachu. Ondje se našla rame uz rame s tri iskusnije bh. skijašice.

Nastupivši s visokim startnim brojevima, među ukupno 109 skijašica u veleslalomu 13. veljače, Ina Likić i Elvedina Muzaferija (najpoznatije ime bh. skijanja, iz Visokog) odustale su u prvoj vožnji već u prvom sektoru, dok su Esma Alić (iz Sarajeva) i Nikolina Dragoljević (s Pala) uspjele odvoziti obje utrke i na koncu zauzeti 43. odnosno 48. mjesto. Dva dana kasnije, 15. veljače, vožene su i utrke u slalomu. Muzaferija,

Ina Likić na startu utrke u Saalbachu

budući da se natječe u brzinskim disciplinama (spust i super G) u slalomu nije nastupila, Alić i Likić nisu završile prvu vožnju, a Paljanka Nikolina Dragoljević među 115 slalomašica na koncu je osvojila 32. mjesto.

B

Vareš domaćin Federalnog karate prvenstva

Dana 23. veljače 2025. održano je XIV. Federalno prvenstvo u tradicionalnom karateu, kojemu je domaćin bio naš grad, pa je stoga organizacija pripala Karate klubu "Vareš". Kod ovakvih (borilačkih) natjecanja posebno je važno da sve prođe bez težih povreda, a onda se može posvetiti i priči o medaljama. Članice i članovi vareškog kluba gotovo su svi osvojili neku medalju, ali treba istaknuti Šejmu Zubaču i Nedima Rožajca koji su

proglašeni za najuspješniju kadetkinju odnosno kadeta na ovom prvenstvu. Priznanje je to dakako i za njihovu trenericu Mirsadu Operta koja je život posvetila ovom sportu, te i sama svojedobno ostvarivala uspjehe. Godine 1987., uzmi-mo za primjer, osvojila je drugo mjesto na republičkom (seniorskom) prvenstvu BiH i plasirala se na savezno, odnosno Prvenstvo Jugoslavije(!), koje se u prosincu te godine održavalo u Zagrebu.

B

Članice i članovi Karate kluba "Vareš" (Foto: Vareški vijestnik)

Za Vareš me veže puno lijepog

Iako uz ime i prezime naših sugovornika u nadnaslovu stavljamo i neku odrednicu (zvanje, zanimanje) ovoga puta to nije bilo izvodljivo. Naime, naš nekadašnji sugrađanin, iako u osnovi rudarski inženjer, ostavio je traga na više polja života i rada, a osobito u sportu ili preciznije u karateu. Osvrćemo se stoga na sve to, ali uz stalno držanje fokusa na Varešu.

Razgovarao **M. Marijanović**

Poštovani gosp. Selman, želimo se s Vama prisjetiti Vareša iz osamdesetih godina prošlog stoljeća. Bili ste tada aktivan član lokalne zajednice na više polja. Ali počnimo od Vaše biografije i od toga kako Vas je životni put doveo u Vareš.

Rođen sam u Brestovskom kod Kiseljaka 1958., a pošto mi je otac takođe bio rudar seljakao sam se tokom osnovne škole u Kakanj, Brezu, ali negdje 1969. smo se definitivno skrasili u Radovlju kod Visokog. Tamo sam završio osnovnu i srednju školu i zatim upisao Rudarski fakultet u Tuzli 1976. godine.

Po završetku fakulteta 1983. godine počeo sam raditi u Rudniku Breza, iako sam kao sportista mogao ostati u Tuzli. U Brezi sam od njih imao stipendiju.

Jedan slučajni susret sa tadašnjim direktorom OOUR-a Rudarstvo Vareš Markom Vukančićem u junu 1984. godine doveo me je u Vareš. Počeo sam raditi na površinskom kopu "Smreka", dobio kadrovski stan u Vareš Majdanu, u ulici Josipa Čupke, iznad pošte.

Oženio sam suprugu Jasminku iz Tuzle koja je takođe počela raditi u Rudniku olova, cinka i barita na Veovači. Pošto još nisam bio odslužio vojsku morao sam to odgađati da bih odradio radne zadatke koji su pred mene postavljeni. Tako sam na odsluženje otišao u septembru 1985., a supruga je istodobno otišla na trudničko bolovanje u Tuzlu i tada smo dobili kćerku Unu. Usput da kažem, Una je sada majka dvoje djece, udata za glumca Edisa Žilića, vrhunska sportiskinja, danas profesionalno zaposlena u sportu kao trener u Klubu boričkih sportova "Tuzla", a bilaje i selektor reprezentacije.

Po mom povratku iz vojske supruga i ja vratili smo se na svoja radna mjesta u Varešu i krenulo je moje napredovanje u struci; najprije pomoćnik upravnika u "Smreci", a početkom 1987. godine sam postavljen i za upravnika "Smreke" odnosno površinske eksploatacije. Taj sam posao obavljao od 1992. godine, kada sam postavljen na mjesto glavnog tehnologa za površinsku eksploataciju. Tada se, u septembru 1992., u porodilištu Vareš Majdan rodio sin Adi.

Natjecanje u republičkoj ligi, Višegrad, rujna 1988.

Stoje slijeva nadesno: pok. Željko Vrebac, Duško Amidžić, Milorad Cvijetić, Izo Memini, Mensad Mešić, Fikret Selman; čuče: Mirsada Stovrag, pok. Marinko Franjić, Milan Stanišić.

U Varešu 1980-ih godina malotko, pogotovu u gradskoj sredini, nije bio u nečemu aktivan nakon radnog vremena. Ne nužno u sportu, mogao je biti amaterski muzičar, radioamater, nebitno. Vi ste, kao rudarski inženjer, primjerice bili pokretač karate kluba u Varešu. Od čitateljice "Bobovca", koja nas je i povezala, doznao sam da ste vodili i aerobik u gradu.

Pošto sam se u vrijeme studiranja u Tuzli bavio karateom i postizao vrhunske rezultate, tada je tuzlanski klub bio u prvoj saveznoj ligi, nedugo po dolasku u Vareš u septembru 1984. oko mene se okupila grupa mladih ljudi koji su već vježbali karate u Brezi, Velenju itd. To su bili Izo Memini, Milorad Cvijetić, Sretanka Lakić, Stanko Pejčinović, Željko i Miroslav Vrebac, Marinko Franjić, Ferid Muftić... i mi smo tada formirali Radnički karate klub "Sretno" Vareš. Prvi predsjednik kluba bio je Petar Ravlija, a ja sam 1985. izabran za predsjednika Sportskog saveza Vareš (SOFK).

Svi radni ljudi su tada bili aktivni, a Vareš je imao fudbal, gimnastiku, streljaštvo, skijanje, košarku, rukomet, šah, ka-

rate, muzičke sekcije, folklor, itd. pa svako je u nečemu od toga bio dobar. I ja sam se u svom formativnom razdoblju "tražio": bavio sam se fudbalom, odbojkom, rukometom, stonim tenisom, a karate sam ozbiljno počeo trenirati 1975. godine. Na kraju sam u karateu i ostao, ali je bilo energije i elana za još neke sportsko-rekreativne aktivnosti.

Tako smo 1987. godine među prvim u bivšoj Jugoslaviji u Varešu pokrenuli aerobik, danas je to fitnes, tae bo ili kako ga sve zovu. Imali smo već u početku 40-60 djevojaka i žena starosti od 18 do 55 godina koje su tri puta sedmično vježbale.

Da se još vratimo prijeratnom vareškom karate klubu (o ovom koji egzistira nakon rata i o dometima povremeno izvijestimo pa je to druga tema, uglavnom nastavilo se s tradicijom kojoj ste Vi postavili temelje): koji su bili dometi karate kluba "Sretno"?

RKK "Sretno" je u periodu od 1984. pa do 1991. bio respektabilna ekipa u jugoslovenskim okvirima. Tri naša takmičara su pozivana u reprezentaciju BiH, juniorsku i žensku, to su Mensad Mešić, Slobodan Terzić i Mirsada Stovrag, danas

Operta. A Izo Memini je nastupio za reprezentaciju BiH 1993. godine na Evropskom prvenstvu u Pragu i na Mediteranskim igrama u Montpellieru.

Bili smo u sastavu republičke seniorske lige, a trebali smo ući i u drugu ligu. Međutim, naši članovi Memini, Mešić i Marković su radili sa karate klubom "Monom" Ilijaš koji je bio u prvoj saveznoj ligi i to je razlog zašto nismo ušli u drugu ligu.

Kroz RKK "Sretno" je prošlo oko 2.500 članova, a izuzetni takmičari i osvajači republičkih i regionalnih medalja bili su Mevludin Žutić, Milan Stanišić, Dragiša Stanišić, Daliborka Kojić, Mijana Martinović, Loris Matić, Fikret Ibrišimović, Mato Lukić, Miralem Pilav, Mario Krešić, Jasmin Azemović, Vesna Pantić, Ognjen Durić... To su sve bila izuzetna djeca, a sada su to većinom uspješni porodični ljudi rasuti diljem svijeta. Uglavnom, veliki broj djece je u to vrijeme prošao kroz klub i osvojili smo 8 državnih medalja i 16 republičkih.

Današnji klub u Varešu fino radi sa trenericom Mirsadom. Prije koju godinu bio sam sa njom kod vareškog načelnika i savjetovao joj da ostane u tradicionalnom karateu jer u Karate savez BiH, koji je napravljen kao i država – po etničkom principu, tamo bi je "pojeli".

Dolaskom 1990-ih društvo se nepovratno mijenja. Zamire gospodarska aktivnost u Varešu, a s njom se gubi i elan za sportom. Kako ste se Vi nosili s time, unutar svog primarnog zanimanja i unutar sportskog djelokruga? Naime, pročitao sam neke isječke iz tadašnjeg lokalnog lista "Kolektiv" o tome kako se s ostalim lokalnim dužnosnicima borite za opstanak rudnika željeza i za Vareš općenito (koji je i tada bio "pod čizmom" Zenice odnosno RMK-a), pročitao sam i Vašu viziju na pomolu krize 1990-ih o tome kako mijenjati društveno-političku zajednicu. Osim toga što imamo zapisano, Vi ste usprkos vremenu i praktično djelovali.

Što se tiče privrednog stanja zadnjih godina uoči rata ja sam tada za "Kolektiv" rekao: Znamo da je kompletna vareška privreda "otišla" iz opštine kada je došlo do osnivanja SOUR-a. Uglavnom su ti SOUR-i uzimali vrhnje za sebe, a Varešu su ostajale mrvice. Odnosno, iz Vareša se uzimalo, a gotovo ništa nije ulagalo u razvoj. I završilo je to – svi znamo kako.

S druge strane, mogu reći da sam u Varešu 1992. godine oživio mnoge sportove, npr. karate, gimnastiku, žensku i mušku košarku. U junu 1993. smo odlazili u Tuzlu sa dva autobusa preko Milankovića, imao sam potporu ljudi iz grada i od Ante Pejčinovića, čija je kćerka bila gimnastičarka i koja je

U prostorijama kluba KBS "Tuzla": Fikret Selman, unuk Mak Žilić (prvak BiH i član dječje reprezentacije BiH), kći Una Selman-Žilić (trenerica i višestruka osvajačica europskih i svjetskih medalja), sin Adi Selman (osvajač medalja i bivši reprezentativac BiH u svim konkurencijama, sada nije toliko aktivan)

išla sa nama u Tuzlu. Gimnastiku je tada vodila Vanesa Vujanin.

Ali... došao je novembar 1993., toga ne želim ni da se prisjećam, samo ću reći jedno veliko hvala onima koji su pomogli da ja i moja porodica ostanemo živi. Uglavnom supruga je otišla u Tuzlu 1993. i počela raditi u jednom ministarstvu, a ja sam još godinu i po ostao u Varešu, predavao u školi, da bih sredinom 1994. otišao na aerodrom u Visoko i potom se preselio u Tuzlu.

U Tuzli se aktivirate kao trener, s tamošnjim karate klubom osvajate trofeje i postizete sve moguće uspjehe osim osvajanja olimpijske medalje.

Jeste, u Tuzli sam odmah počeo raditi u karateu, najprije u "Zmaju od Bosne", a 1997. smo osnovali KBS "Tuzla" s tim što su se mijenjali sponzori: "Sinalco", "Sinbra" itd. Krenuli su uspjesi i ja sam životni put tada posvetio sportu profesionalno. Kada se okrenem iza sebe mogu spomenuti sljedeće rezultate svog sportskog rada: kroz karate klubove u Varešu i Tuzli je prošlo oko 8.000 članova, osvojene su 10.773 medalje od čega 19 svjetskih, 40 evropskih, 12 mediteranskih i 70 balkanskih. Bio sam selektor reprezentacije BiH od 2000. do 2014., jedan od najuspješnijih na svijetu, zatim generalni sekretar od 2015. do 2019. i sada sam član Upravnog odbora Karate saveza BiH.

Proglašen sam 6 puta za najboljeg trenera BiH, a moji sportisti 17 puta. Na osnovu tih uspjeha dobitnik sam Plakete grada Tuzla, Olimpijske plakete i Plakete opštine Vareš.

Naposlijetku, prije 10-ak godina bili ste i kandidatom za gradonačelnika Tuzle. Po(r)uka bi iz toga mogla biti da pojedinac treba težiti ne samo osobnom uspjehu nego i doprinositi društvu, boriti se za njegov boljitak, ali to kakvu ćete poruku uputiti prepuštam Vama.

Pa ja sam se čitav život borio za zajednički život bez etiketiranja ljudi i protiv toga da vjerska pripadnost bude "zanimanje". Mnogo rano mi je postalo jasno šta se želi, šta je ispod žita, borio sam se, to me je i koštalo puno, ali živ sam.

Što se tiče politike, u Tuzli sam pokušao i napravio dosta, ali nikada nisam dozvolio da budem žrtva krivih političkih ubjeđenja. Bio sam na listi i u Varešu kada je SDP 1990. godine pobijedio jedino u Varešu.

U međuvremenu je sin Adi stasao, krenuo svojim putem, završio višu zdravstvenu – fizijatriju, pa politologiju i ovih dana treba da magistrira na političkim naukama. Ima svoju firmu, a svoju borbu za bolje društvo nastavlja kroz pokret građana koji se zove "Karton revolucija".

Na kraju: mene mnogo lijepog veže za Vareš, radni i sportski počeci, djeca, predivni ljudi i predjeli. Poruka: Pametan za sve nađe način, a nesposoban za sve traži izgovor. Tragovi koje ostavljamo su vječni i niko ih nemože izbrisati, može samo prekriti trenutno. Jedan smo narod, svi dišemo isti zrak, a vjera je duhovna sloboda. Mnogo predivnih ljudi me veže za Vareš, kad bi ih sada nabrajao nekog bih zaboravio. Hvala za sve i dobro došli u Tuzlu.

VAREŠKI MINERVIN HRAM

Piše **prof. Željko Sertić**

Po definiciji gimnazija je općeobrazovna srednja škola koja priprema učenike za univerzitet/sveučilište. Riječ gimnazij (gymnasium) je latinizirani oblik grčke imenice gymnasion, odnosno u prijevodu bi to bila "gimnastička škola". U antičko doba u Grčkoj ustanova i jest služila za vježbanje duha i tijela.

Naziv gimnazija se spominje uz prve univerzitete u Italiji i Francuskoj u 13. i 14. stoljeću – Gymnasium studium generale universitas. Pod utjecajem neohumanističkih ideja stvoren je tip humanističke gimnazije koja je ubrzo postala privilegirana općeobrazovna ustanova s pretežno klasičnom humanističkom naobrazbom. Taj se tip (klasične) gimnazije održao u mnogim zemljama. Pored nje je vremenom, zbog novih društveno-ekonomskih potreba i tehničkog razvoja, nastala realna gimnazija čiji nastavni plan pored klasičnog programa obuhvaća više realnih odnosno prirodoslovnih predmeta, te pored latinskog jedan ili dva živa jezika. Vareška gimnazija, kao i većina gimnazija u bivšoj Jugoslaviji, pripada tipu realne gimnazije.

Razvoj školstva u BiH pa tako i u Varešu vezan je za razdoblje austro-ugarske vladavine. Austrougarska uprava u BiH značila je povijesnu prekretnicu u političkom, gospodarskom i kulturnom smislu, ona je značajna za modernizaciju zemlje jer je donijela tekovine europske civilizacije. U ranijem, osmanskome razdoblju postojale su rijetke, uglavnom konfesionalne škole koje su davale vjersku poduku kao i opismenjavanje, čitanje i računanje. Dolaskom Austro-Ugarske nastaju prve suvremene sekularne pučke i srednje škole po uzoru na europske i škole diljem Monarhije. Vareš kao žarište industrijskog razvoja među prvima je dobio pučku osnovnu školu. Ubrzo nakon osnivanja pučke, 1898. godine za potrebe kvalificirane radne snage otvorena je i zanatsko-šegrtska škola. Bilo je to solidno zdanje građeno po najvišim građevinskim standardima onog vremena. Nalazilo se na platou pored pijace na mjestu na kojem su danas kafići "Cotton club" i "Tinta". Tijekom svoje povijesti zgrada je mijenjala namjenu. U vrijeme prve Jugoslavije tu je bila građanska srednja škola, a od 1955. godine, dakle prije 70 godina, u toj zgradi je svoje školovanje počela prva generacija vareških gimnazijalaca.

Nepisano je pravilo da su se u gimnaziju upisivali (i bili primani) učenici koji su obaveznu osnovnu osmogodišnju školu završavali odličnim i vrlo dobrim uspjehom pa se, kolokvijalno, može reći da je gimnazija predstavljala elitnu srednju školu. I doista, svojim nastavnim programom, planom i sadržajima pružala je širok spektar znanja, univerzalnu erudiciju, rekao bih renesansnu svestranost iz oblasti prirodoslovnih, društveno-humanističkih i tehničkih znanosti te omogućavala solidan temelj za nastavak studija na bilo kojem fakultetu, akademiji ili visokoškolskoj ustanovi, ovisno o sklonosti ili afinitetu učenika.

Sredinom prošlog stoljeća, kad je osnovana gimnazija, bilo je vrijeme prožeto nesvakidašnjim entuzijazmom, vrijeme velikog kulturnog i

Nekadašnja školska zgrada

prosvjetnog procvata i kreativnog amaterskog stvaralaštva. Pri KUD-u "Jedinstvo" je postojao revijalno-plesni big-band jazz orkestar što je predstavljalo kuriozitet za malu, kulturno perifernu sredinu kao što je Vareš. Na koncertima su se izvodila djela klasika jazza: Georgea Gershwin (Rhapsody in Blue, Summertime iz opere Porgy and Bess), kompozicije Glenna Millera (npr. Moonlight Serenade itd.), a dramska sekcija je izvodila predstave Arthura Millera (All My Sons), drame Antona Pavloviča Čehova (Višnjik) itd. U takvom ozračju nastala je ideja za osnivanjem jedne reprezentativne srednje škole kao što je gimnazija.

KOMPLETNA ORGANIZACIJA POGREBA PRIJEVOZ POKOJNIKA U ZEMLJI I U INOZEMSTVU

+387 (0)61 862 717
+387 (0)32 843 083

Na 20. obljetnici mature

Općinska uprava je osigurala zgradu i nastavno osoblje, škola je bila dobro opremljena, a učionice i udžbenici dizajnirani prema najvišim didaktičkim standardima toga vremena.

Jedini uvjet je bio da se upiše dovoljan broj zainteresiranih učenika nakon završetka osmogodišnje škole, a odziv je bio više nego dovoljan. Iz te prve generacije maturanata Općina je osigurala stipendije svima koji su željeli nastaviti studije bez obzira kadrovsku kompatibilnost i potrebe Općine, tako da su stipendije mogli dobiti i maturantni koji bi upisali i Pomorsku akademiju.

Prva je generacija svakako vrijedna i toga da im svima navedemo imena, ali najprije ćemo spomenuti nastavno osoblje. To su: prof. Omer Salkičević (direktor i profesor kemije), prof. Branko Krmpotić (latinski jezik i književnost), prof. Marija Miličić (njemački jezik), prof. Margareta Frimel (geografija), prof. Jelena Vignjević (SH-HS jezik), prof. Vukica Mirković (biologija), prof. Ljubica Radović (povijest), prof. Božo Radović (matematika), prof. Branko Spašavala (ruski jezik). Iz predmeta fizika, filozofija i psihologija izvođena je instruktivna nastava, a ocjene iz tih predmeta su verificirane polaganjem ispita pred profesorima koji bi dolazili iz Sarajeva.

A sada imena prvih maturanata vareške gimnazije: Jasenka Andrić, Majda Avdagić, Darko Čurčić, Elyabeta Dešu, Berta Djaković, Nikola Dragutinović, Duška Erić, Mirjana Franjkić, Ranko Fočić, Tvrtko Gavran, Ismet Hodžić, Hasena Jahić, Mijana

Joličić, Božidar Kasapović, Ljiljana Masal, Štefica Matičević (Andrijević), Biljana Maksimović, Mladen Mirković, Jovan Obradović, Novka Orozović, Fata Parić, Ante Paštar, Sekula Pejović, Milo Radulović, Džavid Redžepagić, Salih Redžepagić, Vladimir Sprečkić, Kornelija Suljuzović, Hilda Vojčuh (Vela), Godislav Zovko.

Vremenom se vareška gimnazija etablirala kao respektabilna odgojno-obrazovna ustanova koja je dala značajan doprinos budućoj akademskoj zajednici. Bio je to, oprostite mi na patetici, naš vareški Minervin hram, naša vareška Palas Atena. Iz nje je ponikao značajan broj budućih pravnika, ekonomista, profesora, liječnika, inženjera, sveučilišnih profesora, glumac Boro Stjepanović, te dva akademika, prof. dr. sc. Jasenko Karamahić, profesor emeritus Medicinskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu i prof. dr. sc. Davor Grgić, redoviti profesor Elektrotehničkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u stalnom zvanju i pročelnik odjela energetskih sustava u institutu "Ruđer Bošković".

Tempora mutantur et nos mutamur in illis – veli latinska maksima, što u prijevodu znači: vremena se mijenjaju, i mi u njima. Ne znam da li će naša gimnazija doživjeti stotu obljetnicu jer budućnost je umjetna inteligencija. Primjena umjetne inteligencije je već danas široka i raznovrsna, osobito kinestetička umjetna inteligencija raznih disciplina i načina ljudskog mišljenja: kognitivne znanosti, matematike, logike, filozofije, psihologije, lingvistike itd. Ali dobra stara gimnazija ostaje kao trajna uspomena mnogim generacijama koji tradicionalno obilježavaju godišnjice svojih matura kao emotivnu nostalgичnu reminiscenciju. A svaka nostalgija je žal za jednim nestalim vremenom i za nama nestalim u njemu, za nestalom mladošću koja je sama po sebi lijepa. Samo mladost je tako velika i tako "luda" da voli bezuvjetno i bezobzirno.

Na kraju, uz popis imena prve generacije maturanata želim zahvaliti mojoj nekadašnjoj razrednici Štefici Andrijević koja je, svojom posvećenošću jednom od najhumanijih i najplemenitijih poziva kao što je poziv prosvjetnog radnika, u povijesti vareškog školstva ostavila neizbrisiv trag.

B

BOBOVAC

OBLJETNICE

ČETRDESET GODINA PRVE GENERACIJE MATURANATA

Prva generacija vareških maturanata s profesorima

Točno prije četrdeset godina prva generacija vareške Više realne gimnazije položila je veliku maturu ili viši tečajni ispit kako se to tada mje-

bolesti. Treća nakon trideset. Samoupravno društvo nam izdisaju. I pitanje tko će dočekati četrdesetu obljetnicu? Tko pedesetu? Nismo se pitali gdje. Ni kada su srušili školu u kojoj smo maturirali. Što uradiste od onakvoga grada? –

Profesor Omer Salkičević, profesorica Marija Miličić i profesor Branko Krmpotić.

Sve kao da je jučer bilo. Trema uoči pismenog iz matematike. Prva obljetnica nakon deset godina. Pa druga nakon dvadeset. Mi u punoj snazi, samoupravno društvo u jeku

pustimo drugima. Dramska sekcija najbolja. Literarna prva. Športska nepobjediva. Šahovskoj nitko ni blizu. Pa što ako i druge generacije misle o sebi isto?

Bilo je generacija i generacija, ali više ni jedna prva. Tek kad je led pukao, onda je krenulo. Za dvadeset godina profesor Omer Salkičević kaže: - Izveo sam generacije maturanata, boljih i gorih. Samo vas nisam zaboravio.

- Hvala, profesore – rekli smo. Ni mi vas nećemo zaboraviti. Ni Kanu, ni Ljubu, ni Ljubicu, ni Margaretu, ni Branka, ni Jelenu, ni Mariju. Zar su titule sada od ljudi preče?

Razrednica Margareta Frimel tad nam reče: - Kao sada vas se sjećam, a već je trideset godina prošlo...

Iz "Bobovca" broj 43-44 (1998.)

Promocija knjige Borivoja Simića

U Sarajevu u Bosanskom kulturnom centru 18. veljače 2025. održana je promocija knjige "Kalafonijum" Borivoja Simića. Predstavili su je Edina Kamenica, Edin Krehić i Željko Ivanković, uz moderiranje Hajdara Arifagića i glazbene sekvence gitarista Seada Vegare. O svom književnom prvijencu govorio je naposljetku i sam autor, dodavši još anegdota iz ratnih dana u opkoljenom Sarajevu i iz samog "Oslobođenja" u kome je u to vrijeme radio. Podsjetio je da se radi o novini ne bez razloga proglašenoj Listom godine u svijetu 1992., a dio tog ambijenta u kome se radilo i novinarski prkosilo ratu Simić upravo i opisuje u svojim pričama.

Uz napomenu da smo u prethodnim brojevima prenijeli Ivankovićevu recenziju i objavili jednu od priča iz spomenute knjige, podsjećamo i na činjenicu da je Borivoje Simić rođen u Varešu. Njegova knjiga novi je kamen u mozaiku vareške dominacije na izdavačkoj sceni u poslijeratnoj BiH jer nijedna sredina, pa ni samo Sarajevo, ne producira toliki broj knjiga

svojih autora ili knjiga sadržajno vezanih za sebe. Simić, doduše, prema sadržaju svoje knjige predstavlja vareško pojačanje i za samo Sarajevo.

A uz gornje podsjećanje prilika je i za jednu digresiju. Naime, na promociji Simićeve knjige uzgred se spominjalo i neka minula vremena, pa tako i godišnju

dodjelu republičkih nagrada u Bosanskom Šamcu sredinom 1980-ih, kada su u ocjenjivačkom žiriju bila dvojica književnika i publicista prisutnih na ovoj promociji. Publici na promociji taj detalj možda i nije bio važan, ali nas je potaknuo poviriti u prošlost i provjeriti kako je Vareš tada stajao. U lokalnom listu "Kolektiv" broj 353 iz svibnja 1985. jedan kratki članak svjedoči primjerice da je te godine Varešanima pripalo 5 republičkih nagrada, od ukupno 32. Socijalistička republika BiH u to vrijeme ima 109 općina, što znači da se njih 108 moralo zadovoljiti s preostalim 27 nagrada! To je bio (historiografski) natječaj za učenike viših razreda osnovnih i učenike srednjih škola, ali svejedno pokazuje varešku literarnu dominaciju i tada. Članak donosi i imena mladih Varešana nagrađenih prije 40 godina pa zašto ih i sada usputno ne spomenuti: Neđo Stanišić, Srećko Kokorović, Ksenija Pejčinović, Lejla Aščerija i Mladenko Marijanović. A isto tako i njihove mentore, ugledne prosvjetne radnike: Vesnu Vukančić, Marcela Vrhovčića i Alvinu Grgić.

S.P. **B**

UZ 101. OBLJETNICU

Hrvatsko pjevačko društvo "Zvijezda"

Željko Ivanković

Nama dobro znani i dragi Zdravo Stanišić javio mi se nedavno porukom kako je od Velibora Tadića iz Vogošće, koji sada živi u Francuskoj, dobio ovu fotografiju sa značkom, grbom vareškog pjevačkog i tamburaškog društva na kojoj se vidi da je hrvatsko i iz 1894., s kojim se (grbom) i ja prvi put susrećem. Zahvaljujući Zdravi i Veliboru, objavljujemo ga u "Bobovcu" ne samo da bismo upoznali naše čitatelje s njegovim postojanjem nego i da bismo ih potaknuli da nam se jave sa svojim saznanjima, podacima, fotografijama, detaljima vezanim za Društvo, a moguće i za ovaj grb-značku (dizajnera, tvornicu izrade, godinu i sl.)...

U povodu ovoga nudimo kratku pretpovijest da bismo razumjeli vrijeme o kojemu je riječ.

Bosansko pitanje u Austro-Ugarskoj odavno je historiografski osvijetljeno. Pa i problem aneksije s Kállayevim režimom (1882. – 1903.), za vrijeme kojega je zakonski suzbijano i zabranjivano nacionalno ime i svako nacionalno određenje i

sve se vezivalo za pripadnost zemlji: institucije, jezik, povijest, kulturu... Sve se moralo imenovati zemljom: Zemaljski muzej, zemaljski poglavar, zemaljska

vlada, zemaljski (bosanski) jezik... Pisao sam o tome u svojoj monografiji.

Otuda su se i razne udruge imenovalе "neutralno", pa su i bosanskohercegovački Hrvati imali Narodno pjevačko društvo "Trebević" (1894.) u Sarajevu ili "Zvijezda" (1894.) u Varešu, da spomenem samo dva najstarija(!).

A kad je Kállayeva ideološka presija, s prvim godinama novoga stoljeća, doživjela poraz, počinju se osnivati političke, društvene i kulturne institucije s nacionalnim imenom. Međutim, Hrvati u BiH nisu odmah išli tražiti da njihova društva nose nacionalno ime, tako da je Pjevačko društvo "Zvijezda" nastavilo djelovanje u okvirima ranije usvojenog statuta. Nacionalnu atribuciju "Hrvatsko pjevačko i tamburaško društvo" u dokumentima nalazimo nakon velikog štrajka 1906., kad je suspendirano "zbog utjecaja na radnike"...

Vrlo je vjerojatno da je Društvo nacionalnu atribuciju (hrvatsko) uzelo u povodu desete (1894. – 1904.) obljetnice osnutka, kojom prigodom je, možda, urađena i značka. Evo nam prilike za istraživanje.

B

Brojno stanje u vareškim župama

U siječanjском broju "Bobovca" župnik župe Vareš fra Leon Pendić predočio je statističke podatke nakon božićnog blagoslova obitelji, a krunski je podatak da u župi Vareš na početku 2025. godine u živi 1.250 katolika u 674 obitelji. Godinu dana ranije stanje je glasilo: 691 katolička obitelj s 1.298 članova. Dakle, župa Vareš je i dalje u opadanju, ne rapidnom ali može se reći redovitim, a jednako je tako i u seoskim župama na području Vareša iz kojih smo naknadno dobili sljedeće podatke.

U župi Borovica, javlja župnik vlč. Anto Stjepanović, u prošloj godini bilo je: rođenih, krštenih, krizmanih i vjenčanih 0, umrlih 5. U župi stalno živi 25 vjernika.

U župi Vijaka od župnika fra Zvonke Zečevića dobili smo podatke o broju žitelja razdvojene po selima, pa tako u Gornjoj Vijaci žive 23 obitelji s 39 članova, u Donjoj Vijaci (uključujući Tribiju) 20 obitelji s 35 članova, u Ivančevu 19 obitelji s 32 članova, u Krčevinama 20 obitelji s 39 članova, u Radoševićima 3 obitelji s 10 članova. Sveukupno je to 85 obitelji sa 155 članova. Za usporedbu, prošle je godine na župnome popisu bilo 89 obitelji sa 161 članom. (Župi Vijaka pripada i olovsko selo Magulica gdje živi 13 obitelji s 20 članova.)

A vareško selo Očevija pod jurisdikcijom je Gospinog svetišta u Olovu pa je u ovim župnim statistikama evidentiramo samostalno. Ondje, prema ažuriranoj evidenciji fra Ilije Božića, trenutno živi 16 katoličkih obitelji s 35 članova, dok je lani na popisu bilo 18 obitelji i 39 katolika.

Kad se objedine podaci iz Vareša, Borovice, Vijake i Očevije ukupna brojka kaže da na području općine danas živi 1.465 katolika, odnosno 63 manje nego prošle godine.

Foto: Vedran Filipović

Bilje za igru djeci

Knjiga 63 Zbornika za život i običaje u nakladi Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, odnosno vareška etnografija Mije Žuljića opisuje, između ostalog, sve vrste poznatih biljaka prije 100 i više godina u vareškom podneblju, te navodi za koje su svrhe upotrebljavane: za lijek, za nakit, za "bojadisanje", za posvećenje, spominju se naravno i otrovne. Iz tog poglavlja izdajemo dva zanimljiva segmenta.

Bilje pogodno za igru nje: puca, bak, žabija trava, orašćići, divi gra, bijeli i žuti mergič, maca, bijeli bobak, kukurijek, crveni luk, lijeska i vrba.

Puci se otkidaju oni mješćici pa se njima udara o čelo, o ruku ili o koljeno da pucaju.

Bak uzmem jedan ja, a jedan Ti pa udaraš Ti po mom (po glavi iza vrata) ili ja po Tvom dok jednom od njih glava ne otpane. Od baka pletu djeca uslonite stolove. (Bak je nalik na žitaru travu, gor mu je cvijet glavat, a stabljika mu je žilava.)

Žabija je trava žuta. Raste po baram. Dosta je niska. Od nje djeca pletu vijence pa meću na glavu onom kod udaju ili žene.

I od orašćića prave vijence ili se njima zakite. U orašćića je glava ko kakva mala preslica crne, kavaji ili roskaste boje. Stabljika je niska i žilava.

Divi gra uzimaju djeca pa miješaju s orašćićem, mergičim i žabijom travom u vijence pa se njima igraju i kumaju, udaju i vjenčaju ko gori.

I mergič (žuti i bijeli) uzimaju djeca kad prave vijence. Od mace prave verige. Te verige metnu oko vrata pa im je to biva ko lanac. – Od bijelog bobka prave patrice (krunicu, očenaše). – Od kukurijeka uzimaju one mješćice pa i' pucaju o glavu, o čelo, o ruku. Ili uzmu dva kukurijeka pa kušaju čiji je jači, biva koji će prija puknut.

I vrbovo drvo uzimaju djeca u primaljeće kad istom prvi sok pusti. Skinu mu koru pa naprave sviralu. To je veliko dječije veselje u primaljeće. Isto se tako prave i od ljeskova drveta turukavice (svirale). Kad lijeska u primaljeće popusti toliko soka da se s nje može kora "odvrnuti", odvrne se ova pa se od nje svrne turukavica.

I od prarašljike (od lukova bata) prave svirale, a tak isto i od običnog perja od crvenog luka.

Biljke koje se uništaju i čupaju radi šćete u vrtlu ili u žitu: paprat (papraca), šćavlika, avdika, kapušika, čičak, boca i druga šišljagovina ili kovrag.

Pripremio **M. M.**

TUŽNO SJEĆANJE

Dana 10. ožujka navršilo se 18 godina od najbolnijeg trenutka u našim životima, kad smo izgubili naše voljene i nikad prežaljene, sina jedinog i snahu

GAVRAN

MARIJAN

ARIJANA

(24.IV.1979. – 10.III.2007.) (18.VIII.1979. – 10.III.2007.)

S ljubavlju koju smrt ne prekida i tugom koju vrijeme ne liječi zauvijek ćete biti u našim srcima i mislima.

Počivali u miru Božjem.

Vaši roditelji: Jovanka i Ivica

IN MEMORIAM

**SABINA
DUGONJIĆ**
(1904. – 1993.)

**IVO
DUGONJIĆ**
(1944. – 2017.)

**JOZO
DUGONJIĆ**
(1908. – 1958.)

Čuvam vas u svom srcu i svojim sjećanjima.
Počivali u miru.
Vaša Katarina

SJEĆANJE

ANICA KORDIĆ
(1945. – 1991.)

Ljubav ne
prestaje
odlaskom,
sjećanja ne
blijede...

ANTO KORDIĆ
(1944. – 2008.)

KATARINA PETROVIĆ
(1949. – 2021.)

Počivali u miru.

Tanja, Tin i Boris
Kordić

VESNA KORDIĆ
(1970. – 2017.)

IN MEMORIAM

ALVINA GRGIĆ
(1930. – 2017.)

Vrijeme prolazi, uspomene ostaju.
Počivala u miru.

Tvoja odana prijateljica Katarina D.

IN MEMORIAM

(8.III.2008. – 8.III.2025.)

ANTO KORDIĆ

Vrijeme prolazi, ali sjećanja ostaju.
Počivao u miru.

Pipe i Vesna

IN MEMORIAM

Navršile su se tri godine otkako nije s nama naš dragi

VITOMIR VITO DUŽNOVIĆ
(1941. – 2022.)

S velikom ljubavlju čuvamo uspomenu na tebe.
Uvijek si u našim srcima i mislima.

Tvoja supruga Vlatka,
djeca Stela, Denis i Ana, s obiteljima

TUŽNO SJEĆANJE

(6.III.2023. – 6.III.2025.)

TOMISLAV LOVRENOVIĆ

Ljubav i sjećanje na tebe su dio mog života
u kom zauvijek ostaješ i beskrajno nedostaješ.

Počivaj u miru Božjem.

Tvoja supruga Fanika, brat Vinko
i bratić Narcis s obitelji, svastika Hedviga s obitelji

IN MEMORIAM

MIJO TERZIĆ
(1944. – 2015.)

Kažu da vrijeme liječi sve. Griješe! Lažu!
Vrijeme ne liječi ništa,
a pogotovu gubitak voljene osobe.
S nama si u mislima i molitvama.

Tvoji najmiliji

TUŽNO SJEĆANJE

JOZEFINA LOVRENOVIĆ

(21.III.2020. – 21.III.2025.)

Vrijeme prolazi, ali si dio naših života u kojima
zauvijek živiš, ostaješ i beskrajno nedostaješ.

Počivaj u miru Božjem.

Suprug Vinko, sin Narcis s obitelji,
sestre Fanika i Hedviga s obiteljima

TUŽNO SJEĆANJE

Navršile su se dvije godine
otkako nije s nama naša draga

MARICA IVANKOVIĆ rođ. Franjković
(24.VIII.1953. – 10.III.2023.)

S ljubavlju i ponosom te spominjemo i u srcu
zauvijek čuvamo. Počivala u miru Božjem.

Tvoji: Violeta, Andrijana, Darijo, Tamara, Gloria, Ivan,
Nicol i Isabell

SJEĆANJE

(12.III.2015. – 12.III.2025.)

Navršilo se deset godina otkako nije s nama naš

ANTO BARKIĆ

Pamtimo te po tvojoj vedrini i dobroti.
Počivao u miru.

Tvoji Barkići

TUŽNO SJEĆANJE
LUCIJA RADOŠ
 (7.VIII.1923. – 1.XII.1999.)
IVO RADOŠ
 (18.IX.1924. – 28.II.2001.)

Sjećanja na vas zauvijek ostaju u našim srcima.
 Počivali u miru Božjem.
 Sinovi, kćerke i unučad

SJEĆANJE
ŽELJKA RADOŠ
 (28.IV.1956. – 6.III.2005.)
ILIJA RADOŠ
 (2.VII.1952. – 2.III.2018.)

Neka vam je vječna slava i hvala.
 Počivali u miru.
 Vaši najmiliji

SJEĆANJE
BOŽANA MIOČEVIĆ
 (10.VIII.1932. – 10.III.2008.)
SLAVKO MIOČEVIĆ
 (5.VIII.1932. – 19.VII.2008.)

Uspomene na vas ne blijede.
 Počivali u miru.
 Vaši najmiliji

SJEĆANJE
 Na naše drage roditelje
FRANJO DELIĆ
 (28.II.1993. – 28.II.2025.)
KATA DELIĆ
 (15.IV.2011. – 15.IV.2025.)

Vrijeme prolazi, ali sjećanja na vas ostaju.
 Počivali u miru.
 Zahvalna djeca

IN MEMORIAM
MARIJA TURIĆ
 (21.II.1926. – 16.III.2021.)

Draga majko i bako,
 s nama si u našim sjećanjima i razgovorima,
 u našem smijehu i radosti, u našim životima.
 Kao uvijek!

Mila, Aljoša i Roman

IN MEMORIAM
 (16.III.1987. – 16.III.2025.)

VINKO PETROVIĆ

Uspomena na tebe živi u našim srcima.

Počivao u miru Božjem.

Tvoja djeca: Željka, Anto i Jelena

SJEĆANJE
 "Ni vrijeme što prođe bez tebe,
 ni život što teče,
 uspomene na tebe izbrisati neće."

SNJEŽANA MUSIĆ
 (1954. – 2024.)

Prošla je godina dana kako si
 u tišini vječnog doma.
 S ljubavlju te spominjemo,
 po dobroti te pamtimo,
 čuvamo te od zaborava,
 a tvoja blagost živjet će
 u našim mislima i molitvama.

Tvoji:
 Augustin
 Inga Kristijan
 Davorin Wendy

TUŽNO SJEĆANJE
JOSIP POLJAKOVIĆ
 (26.XI.1949. – 10.III.2021.)
BLAŽENKA POLJAKOVIĆ
 (24.IV.1951. – 17.III.2021.)

Navršavaju se četiri godine kako niste s nama.
 Počivajte u miru Božjem.
 Sestre, zet, sestrične i sestrići

U SPOMEN
BOŽO KALFIĆ Mije
 (1940. – 2023.)

Ostaje zauvijek u našem sjećanju.
 Počivao u miru Božjem.

Supruga Monika, djeca Željko, Markica, Dragana,
 Goran i Mijo, zet, nevjeste, unučad i praunuka

IN MEMORIAM
ZLATKO LEKIĆ
 (8.IX.1947. – 31.III.2022.)
 Dana 31. ožujka navršit će se tri godine
 od smrti našeg Baće.

Još uvijek svakodnevno mislimo na tebe i fali nam tvoj
 glas, osmijeh i savjet. Počivaj u miru.

Marija, kćerka Draženka, sin Ivica, zet Toni, nevjesta
 Claire i unučad: Isabella, David, Anna, Isaac i Ilija

SJEĆANJE
 (31.III.2004. – 31.III.2025.)
 Dana 31. ožujka navršit će se 21 godina otkako je zauvijek
 sklopio svoje oči naš dragi suprug, otac, brat i djed

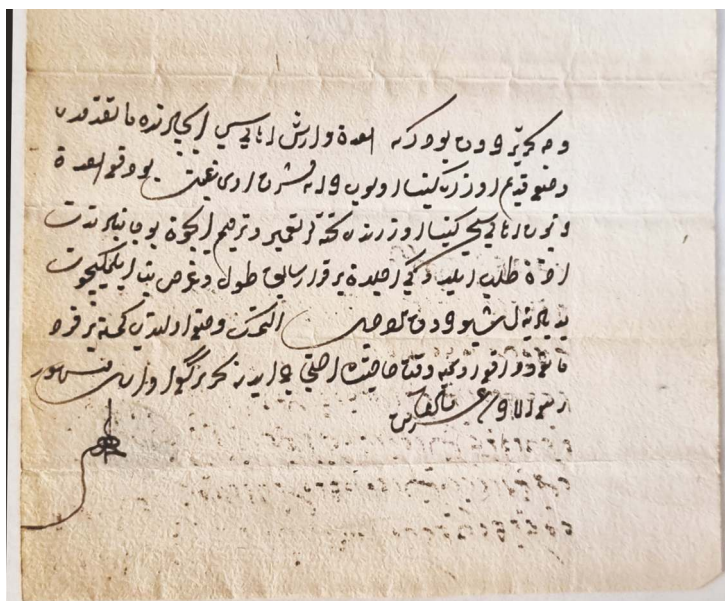
LJUPKO PETROVIĆ

Uspomena na tebe vječno živi u našim srcima.
 Hvala ti za svu pruženu ljubav i dobrotu.
 Počivaj u miru.

Zahvalni: supruga Terezija i djeca s obiteljima

O jednom dokumentu iz 1611.

U zadnjem broju Bosne franciscane (br. 61, Sarajevo 2024.), časopisu koji izdaje Franjevačka teologija u Sarajevu, objavljen je dokument o staroj crkvi u Varešu iz 1611. godine. Dokument je objelodanio **dr. Michael Ursinus**, sa Sveučilišta u Heidelbergu. Donosimo transkripciju, prijevod i Ursinsov kratki osvrt prilagođen za list Bobovac. (T. B.)

Fojnica, AT XI, 2408 (recto)

U Arhivu Franjevačkog samostana u Fojnici, među spisima osmanske provenijencije, nalazi se jedna do sad neobjavljena *teskera* nekog Mehmed-bega, a koja svjedoči o postojanju crkve u Varešu. Dokument pod signaturom AT XI, 2408, datiran na 13. – 22. lipnja 1611. glasi:

Transkripcija

Recto:

Hüve

Vech-i tahrir-i huruf budır ki ma'den-i Vareş ehalisi içlerinde mâ-takaddemden vaz'-i kadim üzere kenisa olub haraba müşerref olmağın bu def'a ma'den-i mezbur ehalisi kenisa üzerinde tahta ta'mir ve terkim için bu caniblerinden izin taleb eylediği ecilden ber karar-i sabık tul ve arz bina eylemeği için yedeylerine işbu huruf li-ecli't-temessük vaz' olındı kimesne bir ferd mani' ve dafi' olmağa vakt-i hacetde ihticac edine tahriren fi evayıl şühur Rebiyülahir sene işrin ve elf

El-fakir
Mehmed

Verso:

[pečat:] Mehmed bin İbrahim

OGLAS

Dom hrvatskih hodočasnika (Domus Croata) u Rimu, čiji je upravitelj Mato Martinović rodnom iz vareškog kraja, traži osobu koja bi bila spremna volonterski pripomoći ovoj ustanovi za prihvata hodočasnika, na razdoblje od minimalno mjesec dana ili dva mjeseca. Zauzvrat bi bili osigurani troškovi puta i boravka u Rimu. Slobodno vrijeme otvara mogućnost obilaska Rima i Vatikana, što je osobito značajno za katoličke vjernike u ovoj jubilarnoj godini.

Zainteresirane osobe mogu se javiti preko whats appa na broj

+39 348 33 313 80.

Prijevod

Sprijeđa:

On! [zazivanje Boga]

Razlog za sastavljanje slova je ovaj: Od davnina (*mâ-takaddemden*) postojala je među ljudima vareškog rudnika crkva koja je počivala na prastarim (*kadim*) temeljima. Budući da joj prijete urušavanja, stanovnici spomenutog rudnika sada traže dopuštenje od ove [naše] strane da se drvene daske [ili grede] koje se nalaze iznad [lađe] crkve, poprave i obnove. Zbog toga su ova slova predana u ruke njima, u obliku sudske isprave (*temessük*), tako da grade [u] dužinu i širinu prema prijašnjem stanju. Nitko nema pravo smetati ili se protiviti. Oni to trebaju posvjedočiti u vremenima potrebe.

Napisano u prvoj dekadi mjeseca rebijulahira tisuću dvadesete godine [13. – 22. lipnja 1611.].

Vaš ponizni sluga, Mehmed

Otraga bosančicom i pečat na arapskom:

Teskera od Medbega [Mehmed-bega] subaše kako da se crkva gradi

[pečat:] Mehmed, sin Ibrahima

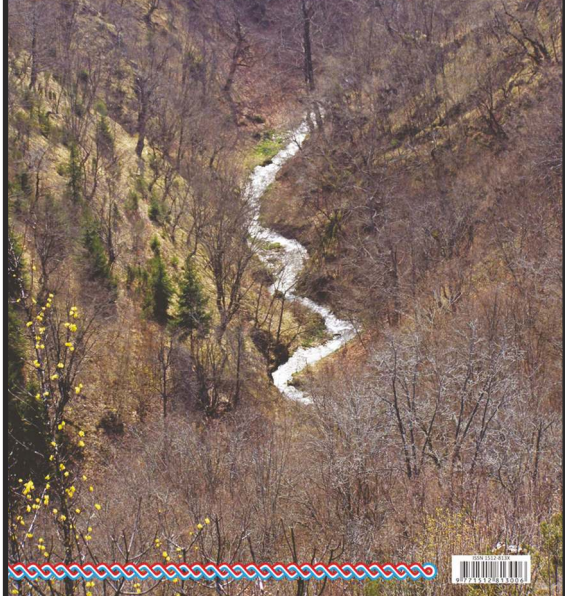
Kako se čita iz dokumenta, stanoviti Mehmed-beg kojeg je netko od suvremenika na poledini dokumenta, bosančicom, etiketirao kao *subašu*, dakle zastupnik sandžakbega u poslovima administracije, tu u "rudarskom selu Vareš" (*), izričito govori da je "u narodu vareškoga rudnika" od davnina (*mâ-takaddemden*) postojala crkva koja je počivala na "prastarim temeljima" (*kadim*). Budući da joj je prijetilo urušavanje (u svakom slučaju krova i stropnih greda) stanovnici su tražili dopuštenje za popravak i obnovu. Isprava u obliku sudske potvrde *temessük* izdana je na traženje stanovnika i dopušteno im je da se to "gradi" isključivo prema prijašnjim dimenzijama i obliku.

Dokument je parafiran Mehmedovim potpisom na *recto* strani, a otraga pečatiran voštanim žigom u kojemu se jasno čita *Mehmed bin Ibrahim*, tj. Mehmed sin Ibrahimov.

(*) U neobjavljenom defteru iz 1542. stoji da se selo (*ma'dem köyi*) pod imenom Vareš, u kojemu se vadi željezna rudača, sastoji od 8 muslimanskih poreznih kućanstava, 2 neženja, 118 kršćanskih i 11 baština. Istodobno, defter spominje Borovicu, selo nedaleko od Kraljeve Sutjeske, kao *varoš* s jednim muslimanskim domaćinstvom i 60 kršćanskih!

B

 BOBOVAC LIST VAREŠKIH HRVATA GODINA XXV. • BROJ 291 • OŽUJAK 2019. Cijena 3,50 KM • Za inozemstvo 1,50 €				ASOCIJACIJA NA NASLOVNICU BOBOVCA BROJ 291		GLAVNI GRAD PAKISTANA	NASELJE KOD VITEZA	GRAD NA ISTOKU SJ. MAKE- DONIJE	UPALA OVARIJA	SLITI U JEDNU CJELINU	POPRIŠTE TROJAN- SKOG RATA
	PODLOST, PODMUK- LOST										
	ISKRAJ										
	PEGLA										
	RIMSKO KUĆNO SVETIŠTE LARA										
	ROD OTROVNIH GLJIVA										
	DOZIVATI STOKU										HISTE- RIČAN ČOVJEK
Autor: ENA VIŠNAR	AUTOMO- BILSKA TRUBA (engl.)	CRTANKA	TRIJESKA	EBERHARD ODMILA (EBO) CRTA NA SINOP- TIČKOJ KARTI MALTA (VJETARI!)				NAJTANJE SLOVO PROSJAK U OD/SEJI		VODIK SEFOVI ZA DRAGOCJE- NOSTI	
KRIMINA- LISTIČKI STRUČ- NJACI											
GLUMICA TYLER				MAJSTOR ZA ZIDANJE OVOG TRENA					ROD STEWART GLUMAC O'TOOLE		
SUDSKI PRISJEDNIK, POROTNIK						TESLIN ZAVIČAJ	PONOVNO, IZNOVA ORGANSKI RADIKAL				
TIP JEDRE- NJAKA								MIKROBIO- LOŠKE OMČE NAJVEĆA PAPIGA			
STEVE NASH			SPRAVA ZA DEPILACIJU OLIVER FRLJIĆ								
ORGAN VIDA				RADNICI U LAKIRNICI "TONA"							
"CRNO ZLATO"					ZAPADNO- GOTSKI KRALJ (ALARIH)						

RJEŠENJE SKANDINAVKE, vodoravno: niskošt, istovar, glačalo, laranji, amanita, vabiti, ebi, i, h, kriminalisti, liv, zidar, rs, asesor, opet, karavela, eze, sn, depilator, oko, lakirni, nafta, alarik.

 BOBOVAC LIST VAREŠKIH HRVATA	osnivač i izdavač: HKD "Napredak", Podružnica Vareš • za izdavača: Mario Mirčić • adresa uredništva: 71330 Vareš, Zvijezda 25, tel.: +387(0)66/116-025, fax: +387(0)32/843-094 internetska adresa: http://www.vares-bobovac.com • e-mail: listbobovac@hotmail.com žiroračun u KM: 3385802224035182 kod UniCredit Bank d.d., s naznakom: za list "Bobovac" račun za devizne uplate: 20013680001, IBAN broj: BA39 3385 8048 2407 4883, SWIFT: UNCRBA 22 • cijena godišnje pretplate: BiH – 30 KM, zemlje regije i Europske unije – 106,80 KM (55 €), Sjeverna Amerika i Australija – 120,00 KM • naklada: 500 primjeraka • izlazi jedanput mjesečno • glavni i odgovorni urednik: Mladenko Marijanović • uredništvo: Zlatko Filipović, Čedomir Jelić, Dubravko Tokmačić i Mijo Vidović • tisak: "Dobra knjiga" d.o.o. Sarajevo
--	---

Rješenjem Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta Federacije BiH, broj 08-651-311-4/98, list "Bobovac" upisan je u evidenciju javnih glasila pod rednim brojem 817, a mišljenjem istog ministarstva oslobođen je plaćanja poreza na promet proizvoda

Zračna banja Pogar

"U zraku je najviše bolesti – a i zdravlje je u njemu. Kako god ti bolest zrak može donijeti, tako more i zdravlje. A najgori je onda zrak kad se mlogo magle spuščaju i dižu. Kažu da onda poteže nekakvu silu iz vode pa nije zdrav. A kad je čistina, toplo vrijeme, a oni tam vjetar potpuuje, onda je najzdraviji zrak. Čist zrak može izliječit: osobito ako se jutrom i večerim na čistom zraku oda, i osobito ako koga šta u prsim tuši ili ga bole noge i ruke."

Ovo o zraku prije 100 godina u svojim bilješkama o životu i običajima u Varešu napisa Varešanin Mijo Žuljić.

Zamiče zima. Nekad čovjeku bude žao kad nestaje te čistote. U bjelinu ogrnuti krajolici, u zimski san usnula ljepota, gdje god se čovjek okrene puno je oko. Kada bi mi znali i kada bi tko htio da pametno iskoristimo ovo što nam je bogomdano, mogli bi i uživati i pomalo zarađivati.

Idealna nadmorska visina, toplina Duboštrice, prostrane livade Pogari i Sjenokosa, pružaju osnovu za proizvodnju domaće hrane, krumpira, uzgoj stoke i pčela. Tu obitava i gorštak Gabrijel, jedan od posljednjih izdanaka stare austrijske škole o životu i privređivanju na selu.

Nešto krava za mužu, nešto čokljadi za daljnji uzgoj, malo ovaca s proljetnim pridošlicama, u konačnici daju sve traženiji domaći mrs. Krompir *pole* s kajmakom i teletina ispod peke mame osmijeh i vodu na usta. Za desert i zdravlje, kad Gabrijel s proljeća krene prema Duboštrici običi pčelinjak usput nabere mladih borovih izdanaka što ih Mira kod kuće poreda u tegle, red iglica red meda, sve zajedno odstoji i pretvori se u kašu, u sirup protiv kašlja, proljetne malaksalosti, a mješavini s kajmakom dobro dođe kao melem za čišćenje tijela od gradskih "zračnih nakupina".

Vidimo se na Pogari.

BOBOVAC VRS

